

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Jens H Hermansen, 61 26 61 44

Høringsvar - forslag til forskrift om kompensasjon etter avvikling av hold av pelsdyr mv.

Fylkesmannen viser til høring av forslag til forskrift om kompensasjon etter avvikling av hold av pelsdyr mv. av 1. juli 2019.

1 Innledning

Forslaget legger opp til en økonomisk kompensasjonsordning for pelsdyrprodusenter som omfattes av forbudet mot hold av pelsdyr. Det er foreslått at kompensasjonsordningen i utgangspunktet skal gjelde for de som holdt pelsdyr 15. januar 2018. For disse vil det også gjelde en avviklingsperiode som varer frem til 1. februar 2025.

I Innlandet var det i 2017 hhv. 21 bruk som drev med rev og 18 bruk som drev med mink. Inneværende år er det registrert 15 oppdrettere av rev og 14 av mink. Det er langt flere som driver med rev i Oppland enn i Hedmark, mens det er motsatt hva gjelder mink.

Kompensasjonsordningen vil være svært viktig for dem som driver eller har drevet med denne produksjonen. Fylkesmannen legger derfor generelt til grunn at ordningen i sum gis et innhold som sikrer pelsdyroppdretterne en rimelig erstatning, der de bør komme så godt økonomisk ut av dette som mulig tatt i betraktning så vel tap av næringsgrunnlag som mulighet for å etablere alternativ næringsvirksomhet.

2 Grunnvilkår for rett til avviklingsperiode og kompensasjon

Utgangspunktet er at det er produksjonen per 15. januar 2018 som er avgjørende for om man har rett til økonomisk kompensasjon som følge av forbudet mot pelsdyrhold.

Fylkesmannen ser positivt på at også bruk som har avsluttet produksjonen etter 15. januar 2018, men før loven trådte i kraft, gis rett til den samme kompensasjonen, ettersom det forespeilede forbudet på tidspunktet vil kunne ha vært medvirkende årsak til at pelsdyrprodusenter sluttet med produksjonen.

Fylkesmannen anser det også viktig å tydeliggjøre at produsenter som av en spesifikk årsak, for eksempel sanering p.g.a. smittsom sykdom, hadde et midlertidig opphold i produksjonen den 15. januar 2018, gis den samme rett til kompensasjon og avvikling som de øvrige produsentene på tidspunktet.

3 Elementene i den økonomiske kompensasjonen

3.1 *Kompensasjon for ikke-realiserbar drifts- og anleggskapital*

Fylkesmannen konstaterer at forslaget innebærer at kompensasjonen skal ta utgangspunkt i bokført verdi ved utgangen av regnskapsåret 2017, og at denne avskrives/reduseres med 7 prosent pr. år etter dette. Vår vurdering er at bokført verdi, med mindre investeringen er gjort helt nylig, i mange tilfeller vil gi et ufullstendig bilde av drifts- og anleggskapitalen på et gjennomsnittlig pelsdyrbruk. Dette skyldes at den bokførte verdien er en størrelse knyttet til vurderingsregler styrt av regnskaps-/skattelovgivningen, og ikke nødvendigvis bedriftsøkonomiske vurderinger. For eksempel har mange bruk gjennomført løpende og større vedlikeholds- og oppgraderingsarbeider, gjerne med grunnlag i nye pålegg og krav i forskrifter, og ofte med mye bruk av eget arbeid eller innleid arbeidskraft. Denne type investeringer er normalt ikke bokført som verdiøkning. Det innebærer at et gitt anlegg kan være avskrevet til null i bokført verdi, selv om det er fullt brukbart i lang tid fremover. I sum betyr dette at bokført kapital alene ikke nødvendigvis gir noe objektivt grunnlag for en rettferdig kompensasjon. Dette oppfatter vi signaliseres også av departementet selv i høringsdokumentet ved at det foreslås et tispetillegg som et kompenserende tiltak.

I tillegg bemerkes det at det kan være andre deler av et anlegg, eksempelvis infrastrukturen, som kan vurderes som grunnlag for kompensasjon. Fylkesmannen kan ikke utelukke at det er andre faktorer ved pelsdyrproduksjonen som burde kunne gi grunnlag for økonomisk kompensasjon enn de som er nevnt i merknadene. Generelt fremstår begrepet «ikke-realiserbar drifts- og anleggskapital» som noe uklart, selv om Fylkesmannen forstår behovet for å benytte et noe vidt begrep og angivelsen av eksempler i merknadene.

3.2 *Tispetillegg*

Fylkesmannen oppfatter tillegget til å basere seg på at en kompensasjonsordning basert på bokført verdi ikke alene vil gi et godt nok grunnlag for å sikre en rimelig kompensasjon. Tillegget er utformet slik at alle vil ha krav på det, uavhengig av hva den bokførte kapitalen uttrykker.

Fylkesmannen konstaterer at uroen rundt næringa i de senere år og mer eller mindre tilfeldige markedsmessige svingninger, kan gi uheldige utslag for enkeltprodusenter når ordningen foreslås knyttet opp til kun ett år (2017) med visse unntaksbestemmelser. Et alternativ kan være en tilsvarende modell som i Forskrift for driftsomstilling grunnet rovvilt, der det tas utgangspunkt i de beste årene over en bestemt foregående periode.

3.3 *Kompensasjon for større påkostninger etter 10. januar 2017*

Fylkesmannen støtter også dette elementet i den økonomiske kompensasjonen. Det å kunne gi en skjønnsmessig adgang til å gi større kompensasjon fremstår som en rimelig løsning for disse tilfellene.

Vi er imidlertid usikker på om det bør settes frist til 15. januar 2018 eller om perioden bør vare frem til vedtakelsen av selve forbudet mot pelsdyrhold. Etter Fylkesmannens syn er det forskjell på publiseringen av den politiske intensjonen om å forby produksjonen og Stortingets vedtakelse av loven og dette kan med fordel gjenspeiles i tidsrommet for denne muligheten.

3.4 *Kompensasjon for lavere årlig alderspensjon*

Fylkesmannen støtter forslaget og har ikke merknader til det.

3.5 Rivings- og oppryddingskostnader

Forslaget om kompensasjon for slike kostnader støttes. Likeledes at henvisningen til anskaffelsesforskriften § 1-3 tas med i bestemmelsen.

Det stilles spørsmål ved om det kun er kostnadene med videresalg og gjenvinning av materialene som pelsdyrhusene bestod av som kan eller bør kompenseres. Slik bestemmelsen er formulert kan det ikke nødvendigvis legges til grunn at frakt til gjenvinningsstasjon eller opprydding av annet som har en naturlig tilknytning til pelsdyrdriften kan kompenseres økonomisk. Bestemmelsens anvendelsesområde fremstår derfor som noe snever, særlig tittelen tatt i betraktning. Etter Fylkesmannens syn bør det vurderes om også andre oppryddings- eller rivingskostnader som har en naturlig tilknytning til pelsdyrdriften skal kompenseres.

4 Forvaltningen av ordningen

Fylkesmannen er foreslått som førsteinstans i forvaltningen av ordningen, noe vi mener er en riktig forvaltningsmodell for denne type saker. Samtidig antas at behandlingen av de enkelte søknader om kompensasjon vil være forholdsvis ressurskrevende, også fordi de ventelig vil innebære behov for befarings(er), godkjenning av planer for rydding/riving m.v. Videre er det grunn til å anta at det vil være en forholdsvis stor pågang av pelsdyroppdrettere som ønsker å avvikle så snart som mulig, bl.a. fordi tilhørende infrastruktur (fôrblenderier m.v.) også er under avvikling.

Fylkesmannen ønsker å gi arbeidet høy prioritet. Foruten en god saksbehandlingsprosess og befarings hos alle pelsdyroppdrettere som tar del i ordningen, vil vi legge vekt på å ha en god dialog med næringa selv og berørte kommuner. Det betyr at andre oppgaver vil måtte prioriteres noe ned, men også at det kan være behov for å kjøpe inn noe ekstern kapasitet og kompetanse. Ressursbehovet er noe uklart, men departementet bes vurdere å tildele Fylkesmannen noe ekstra midler til gjennomføring av dette arbeidet.

Dispensasjonsmyndigheten er foreslått lagt til førsteinstans istedenfor klageinstansen. Fylkesmannen ser at dette kan være positivt ut fra et ønske om å ivareta behovet for nærhet til den det gjelder i saksbehandlingen. På den annen side er dette en ny og uprøvd erstatningsordning som forvaltningen ikke har noe erfaring med, og som uansett skal avvikles etter noen tid. Det øker faren for ulik behandling mellom saker og regioner. For å ivareta hensynet til likebehandling i forvaltningen, tror vi dispensasjonsmyndigheten best legges til Landbruksdirektoratet. For øvrig er det vanlig for de fleste ordningene på landbruksområdet at myndigheten til å dispensere ligger hos overordnet myndighet.

Fylkesmannen i Innlandet bidrar gjerne i den videre utformingen av ordningen.

Med hilsen

Knut Storberget
fylkesmann

Haavard Elstrand
direktør

Dokumentet er elektronisk godkjent